

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

M. Ant. Mvreti Variarvm Lectionvm Libri XV

Muret, Marc-Antoine

Antverpiæ, M. D. LXXXVI.

Cap. 16. Prouerbium ab alijs prætermissum è Plutarcho.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70864)

interpretandi causa ponuntur. Sed ita hinc aperta sunt omnia, de pudore Archia, de ingenio, de causa, ut nullam interpretationis lumen desiderent. Hoc tamen, quicquid est, & omnino, quæcumque sentimus & scribimus, ita probamus, dum ne hominibus eruditiss, & in hoc studiorum genere exercitatis improbanda videantur. Hac Manutius: ut homo disertus ac copiosus, multa; ut in loco deprauato, non multum opis adferentia. Ego rem paucis expediam. Vox *studii*, abest ab omnibus antiquis libris. Delenda igitur: & pro *venustate*, legendum *vetustate*. Hoc enim dicit: pudorem & integritatem morum in Archia comprobari amicorum ipsius tum dignitate tum vetustate. Lucullum enim & Metelli & Catuli, & alij præterea viri gratissimi, quos antea nominarat, non tantum Archia amici, sed veterrimi amici erant. Numquam autem ille, nisi planè bonus fuisset, talium virorum amicitiam aut tam facile comparare, aut tam diu conseruare potuisset. Vocem *studii* redundare, viderat & alius: sed ineptè in talibus viris, quasi in pulchellis pueris, venustatem commendari, non viderat. Idque illorum qui eum nouerant, nemo miratur. Nescio, an hoc quoque addere debeam; quod paulo post legitur: *Quis est eo numero qui semper apud omnes sancti sunt habiti atque dicti*: non esse, cur quisquam calumniatur. Ita enim & pro Marcello: *An ex eo numero, qui vnâ secum fuerunt?*

Proverbum ab aliis prætermisum è Plutarcho.

CAPVT XVI.

REFERVNTVR nonnulli homines, qui dum faceti ac dicaces videri volunt, nullam falsè aliquid dicendi occasionem prætermittunt, maluntque

X 5 sape

Manutii
Lectiones
III
25

sape amicum, quàm dictum perdere: faciliusq. man-
nam ardentem in ore, quàm dictum aliquod ardentem
tum continerent. Talis erat ille, de quo Horatius:

dum modò risum

Execuiat sibi, non hic cuiquam parcat amico.

Neque in priuatos modò ac fortis suæ homines, sed
in principes immoderata illa maledicendi libidine
abutuntur: non cogitantes, quàm stultum sit scribere
in eos qui possunt proscribere; &, ut Cicero alibi
loquitur, gladio ἀντιπικτηρίζειν. Vitæ igitur pernicitatis
dicacitatis famam aucupantur, sparguntq. voces in
iugulum fortasse redituras: ac plerunq. leuissimas
rei, ut Plato ait, verborum, grauissimas pœnas ferunt.
Ac ne mortui quidem aliam mercedem ferunt,
quàm ut de eis dicatur, quod de Tantalo Euripides

— ἀνθρώπων ἔσχε γλώσσων, ἀσπίδων ἄνθρωπον.

Eiusmodi homines Plutarchus in commentariis, quos
tradit, quibus notis adulator ab amico discerni quod
ait, τὸν περὶ τὸ φέρειν ἄρχων ἀπεχθὲς ἀρχέσθαι. Quod cum
proverbij figuram habere videatur, quælij nuper, tum
in illam præclaram congeriem adagiorum, quæ Florentiæ
rentiæ cum tot speciosis ac magnificis titulis impressum
tum primùm prodierat, relatum esset. Sed hoc diu
quæro, ea vidi, quæ vidisse piguit. Neq. ego vilius
quam inspexi librum, qui magis confirmaret veteris
tum: *Magnus liber, magnum malum*. Sublata quidem
omnia, quæ piorum animos offendere poterant, exi-
mo: neq. dubito, quin Episcopus Regiensis, qua re
sacrarum intelligentia, & qua in rebus sibi mandatis
diligentia est, quod suarum partium erat, egregiè pro-
stiterit: sed vellem aliquid diligentia ab aliis collata
ad ea quoque tollenda, quæ ineruditis errorem obno-
re, eruditis nauseam mouere possent. Nam cum

qui primus aliquot prouerbiorum millia collegerat, qui uirnam aut ne attigisset unquam theologica, aut in eis religiosius & sincerius versatus esset, homo, qui neque legendo expleri, neque scribendo defatigari posset, multa in illo præcipiti scribendi calore malè interpretatus esset, multa coniecisset in illum aceruum prouerbiorum, quæ prouerbia non erant: decuit certe minusq. incommodi partem aliquam ab eis tolli, qui prouinciam illius operis perpurgandi susceperant: & in eorum quæ detracta essent, locum substitui, si quæ ad eo omissa viderentur. Nunc omnes fatuas interpretationes intactas reliquerunt, eisque tanquam sacris prepercerunt: quæ prouerbia non sunt, non tantum non rescuerunt, sed multa præterea, ut liber grandior fieret, addiderunt: & tamen sic quoque multa, quæ uerè prouerbia sunt, omiserunt. Ac vellem suum cuique tribuissent, eorum saltem, quorum nomina damnata non sunt. Ita enim sciret quisque, quid in quoque aut laudaret aut reprehenderet. Nunc quicumque rudem illam & indigestam materiam congeffit: Paulum enim Manutium fuisse, nemo mihi unquam perstruxerit: qui etiam breui scripto testatus est, se ea tantum, quæ imprimenda acceperat, aliis imprimenda dedidisse: credo, quod ipse non satis digna pleraque indicaret, quæ typis suis excusa legerentur: ille igitur *ἅπαντα τὰς ἐπιτομῶν, ἐὶς ὃ ἡγάγια, ἢ ἄλλα*, omnes omnium reprehensiones in caput suum traxit. Cum enim nobis interdum sit lectione aliorum omnium librorum, quibus prouerbia explicantur: quicquid stolidè, quicquid imperitè, quicquid ineleganter dictum erit: id scilicet ei uni, cuius ille liber est, imputari oportebit. Ita homines interdum, dum aliorum gloriam ad se trahere conantur, alienæ stultitiæ succidanei, ut Plautus lo-

Muretti
Lectiones

10
25

tus loquitur, fiunt. Sed hæc, si videbitur, aliàs. Nam quod cœperamus, exequamur: *Quorum puterimus neque obstructa ora sunt, neque Crepidines paulo alium exagitata: neque denique quidquam est, quod obiectu suo probeat, ne quis in eos incautior prolabatur: quales multo videri videmus: si qui circa eos choreas agant, magnum periculum adeunt, ne, dum progrediuntur, regrediuntur, corpus orbem mouent, saltitant, in puteum delapsi mergantur.* Pro uerbis igitur usus esse poterit in eos, qui per ludum et lasciuiam tale aliquid facit, ut eo ipso se in magnum aliquod periculum coniciant.

De libro Proverbiorum nuper edito Florentina.

CAPVT XVII.

Nam quis me putet, quæ superiori capite dixi de Florentina Proverbiorum editione, sine causa dixisse, & alienæ industriæ iniquam existimationem fuisse: proponam hæc aliquot exempla, ut quidque occurreret: non enim mihi tantum est otij, ut plures horum ea in re perdere libeat: Ex quibus illa verè ac merito dicta esse intelligatur. Atque, ut hinc exordiar: ait aliquibi in Odis Horatius, se Veneri sacrificare velle; quod in se nimis sæuam experiatur: sperare autem, vbi hostiam mactauerit, illam sibi leniorem fore. Atque hoc ita exprimit: *Mactata veniet lenior hostia.* Inde Erasmus, aliud cogitans, proverbium fecerat, *Mactata hostia lenior.* & adfirmarat, dici de spontaneis ac mansuetis. Nonne oportuit tam ridiculâ interpretationem tolli ab iis, qui à se falsas interpretationes sublatas esse profiterentur? Nam si quis vel inspecto Horatii loco non viderit, quàm hoc ridiculè dictum sit: prope est, ut alia proverbij figurâ dicat aliquis, minus ei esse sensus, quàm mactatæ hostiæ. Plautus ludens dixit

Amphi-